

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код: 35.240.70

Газар зүйн мэдээлэл. Хаягийн орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт	MNS 6925-15 : 2021
Geographic information. Data specification on address	

Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын 2021 оны 07 дугаар сарын 09-ны өдрийн С/36 дугаар тушаалаар батлав.

Энэхүү стандартыг Стандарт, техникийн зохицуулалтын улсын мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэсэн 2021 оны 08 дугаар сарын 16-ны өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

1 Хамрах хүрээ

Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь “Хаягжуулалтын тухай” хууль, “Гудамж, зам, талбай, үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулах журам”-д заасан хаягийн иж бүрдэл, тэдгээрт хамрагдах шинж чанарын мэдээллийг агуулна.

Энэхүү стандарт нь хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сангийн бүтэц, стерео төрлүүд, атрибут мэдээллийн шаардлага, UML диаграмм (Загварчлалын Нэгдмэл Хэл: UML-Unified Modeling Language), өгөгдлийн чанарын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлно.

Монгол улсын нийт газар нутгийн хэмжээнд хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийг бүрдүүлэх, шинэчлэх, хөтлөх үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага, аж ахуйн нэгжид хамаарна.

2 Норматив эшлэл

Энэхүү стандартад дараах эш татсан стандарт, баримт бичгүүдийг хэрэглэнэ. Огноо заасан эшлэлийн хувьд зөвхөн эш татсан хэвлэлийг хэрэглэнэ. Огноо заагаагүй эшлэлийн хувьд тухайн стандартын хамгийн сүүлийн хэвлэл (нэмэлтийн хамт)-ийг хэрэглэнэ.

ISO/TS 19103:2005, Газар зүйн мэдээлэл – Ойлголтын схемийн хэл;

ISO 19107: 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Орон зайн схем;

ISO 19108: 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны схем;

ISO 19108-с, 2002/Cor 1: 2006, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны схем, Техникийн засвар 1;

ISO 19109:2005, Газар зүйн мэдээлэл – Хэрэглээний схемийн дүрмүүд;

ISO 19111: 2007, Газар зүйн мэдээлэл – Орон зайн суурь солбицол;

ISO 19113: 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Чанарын зарчим;

ISO 19123: 2007, Газар зүйн мэдээлэл – Багц давхаргын геометр ба функцын схем;

ISO/TS 19127:2005, Газар зүйн мэдээлэл – Геодезийн код ба параметрууд;

ISO 19131:2007, Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн бүтээгдэхүүний тодорхойлолт;

ISO 19138: 2006, Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанарын хэмжүүр;

ISO/DIS 19156, Газар зүйн мэдээлэл – Ажиглалт ба хэмжилт;

ISO/DIS 19157, Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар;

3 Нэр томьёо, тодорхойлолт

Энэхүү стандарт ба түүнд холбогдох бусад стандартын хувьд дараах нэр томьёо, тодорхойлолтыг хэрэглэнэ.

3.1 Үндсэн агуулгад хамаарах ойлголт

3.1.1

орон зайн өгөгдөл

газрын гадарга дээрх болон газрын хэвлий, ус, агаар, сансрын орон зайд орших байгалийн болон хүний үйл ажиллагаагаар бүтээгдсэн биет юмс, үзэгдлийн байрлал, хил зааг, түүний шинж чанарыг тодорхойлсон мэдээллийн цогц.

3.1.2

орон зайн суурь өгөгдөл

харьцангуй урт хугацаанд үл өөрчлөгдөх, оролцогч талуудын хэрэгцээг нийтлэгээр хангах боломжтой, үндсэн буюу голлох мэдээлэл гэж тодорхойлсон орон зайн өгөгдөл.

3.1.3

өгөгдлийн багц

өгөгдлийн сангийн нэг сэдэвчилсэн агуулгын хүрээнд багтах хэд хэдэн өгөгдлийн цуглуулгыг

3.1.4

стерео төрөл

стандартад ашиглаж байгаа биет болон атрибутын ижил төстэй шинж чанарыг харгалзан үүсгэсэн ангилал, төрлийг

3.1.5

өгөгдөл төрөл

ямар нэгэн геометр дүрслэл агуулаагүй, өгөгдлийн сэдэвчилсэн утга, хэмжээс, формат зэргийг илэрхийлэгч, хэд хэдэн үзүүлэлтүүдийг агуулсан төрлийг.

3.1.6

биет төрөл

орон зайн агуулга бүхий геометр биетээр дүрсэлсэн болон дүрслэх боломжтой биетийг илэрхийлэгч төрөл.

3.1.7

кодын жагсаалт

биетийн төрөл эсвэл өгөгдлийн төрлийн атрибутадаа ашиглах урьдчилан боловсруулж үүсгэсэн ангиллын утгын жагсаалт.

3.1.8

домэйн

тухайн сэдвийн үзүүлэлтийн агуулгын хүрээг илэрхийлэгч. Тухайлбал, хэмжээс /measure/ заасан утгын төрөлд “хэмжсэн тоон утга” байх ёстой гэсэн шалгуур нь домэйн болохыг.

3.2 Атрибутын утгын төрөлд /Value type/ хамаарах ойлголт

3.2.1

Boolean

Тухайн мэдээлэл үнэн эсвэл худлаа гэсэн хоёр боломжит утгын аль нэгийг сонгоход хэрэглэдэг утгын төрөл юм (ихэвчлэн тийм бөгөөд үгүй гэсэн төрөл ашигладаг) (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.2

Character string

Тэмдэгтийн мөр. Бичиглэхэд ашигладаг тэмдэгтүүдийн жагсаалт (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.3

Date time

Цаг хугацааг заасан утгын төрөл. Огноо, цагийн хослол хэлбэрээр байна (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.4

Identifier

Тоон мэдээллийн хуваагдаагүй, задгай нэгж ашиглаагүй бүхэл утга (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.5

GM_Object

Геометрийн объектын ангилал зүйн язгуур анги бөгөөд Газар зүйн хувьд хамааралтай бүх геометрийн объектуудыг төлөөлдөг (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг: ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

3.2.6

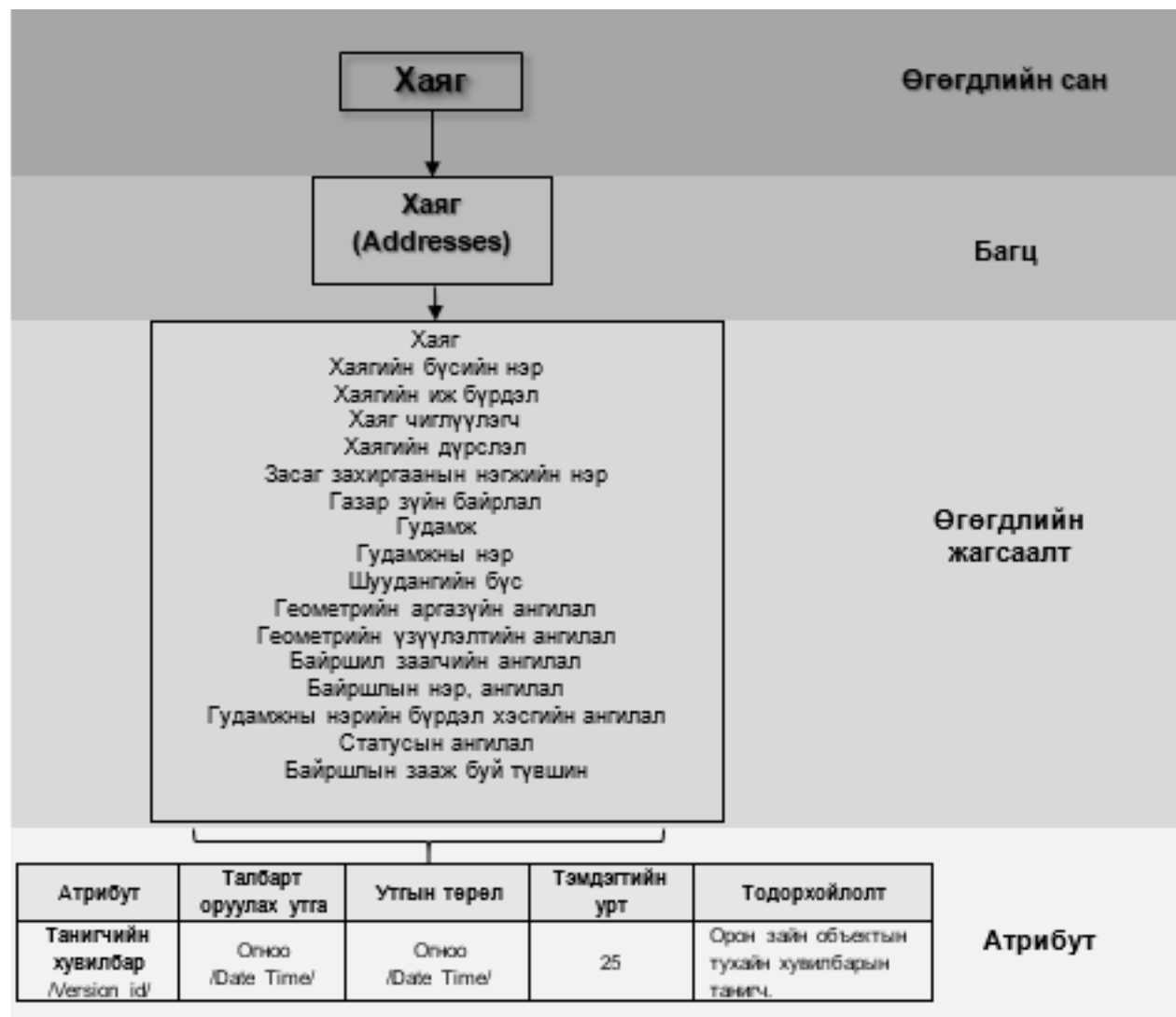
GM_Point

Цэг бол зөвхөн нэг цэгээс бүрдэх геометр объектын өгөгдлийн үндсэн төрөл юм (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг: ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

4 Техникийн шаардлага

4.1 Орон зайн өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулгад тавих шаардлага

4.1.1 Орон зайн өгөгдлийн сан нь өгөгдлийг сэдэв, агуулгаас хамааруулан багцалсан хэлбэр болох өгөгдлийн багц, өгөгдлийн багц дотор агуулагдах стерео төрлүүд, өгөгдөл тус бүрийн дэлгэрэнгүй “атрибут”, атрибутаг орох мэдээллийг төрөлжүүлж ангилсан “кодын жагсаалт” гэсэн хэсгүүдээс тогтсон бүтэцтэй байна. (1-р зургийг үзнэ үү)

1-р зураг – Хаягийн орон зайн өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулга

4.1.2 Орон зайн өгөгдлийн сангийн багц тус бүрээр биет төрлүүд тэдгээрт хамаарах өгөгдөл төрөл, биет төрөл болон өгөгдөл төрлийн атрибут, атрибутын талбарт оруулах утга болон утгын төрлийн А хавсралт норматив шаардлагыг заана.

4.1.3 В хавсралтаар кодын жагсаалтын норматив шаардлагыг тодорхойлно. Кодын жагсаалт нь атрибутын талбарт оруулах утгад ашиглах тогтмол утга бүхий ангилал гэж ойлгоно.

4.1.4 Орон зайн өгөгдлийн сангийн багцад орсон өгөгдөл нь А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд үзүүлсэн “биет төрөл» /feature type/, “өгөгдөл төрөл» /data type/, “кодын жагсаалт» /code list/ гэсэн стерео төрөлтэй байх шаардлагыг хангана.

4.1.5 Биет төрөл тус бүрийн орон зайн дүрслэлийг А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд “Биетийн төрөл” баганад үзүүлсэн шаардлагын дагуу дүрсэлнэ.

4.1.6 Өгөгдлийн нэрийг монгол, англи хэлээр тус тусад нь нэрлэх бөгөөд мэдээллийг бүрдүүлэхдээ тодорхойлолтоор илэрхийлсэн агуулгын дагуу байхыг шаардана.

4.1.7 Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь А хавсралтын А.1-р хавсралтын хүснэгтийн дагуу **Хаяг** гэсэн 1 өгөгдлийн багцаас бүрдсэн байна.

4.1.8 **Хаягийн** орон зайн өгөгдлийн санд 6 биет төрөл, 4 өгөгдөл төрөл агуулна.

4.2 Атрибурад тавих шаардлага

4.2.1 Өгөгдлийн атрибут мэдээлэл нь өгөгдөл тус бүрээр А хавсралтын А.2-р хүснэгтэд үзүүлсэн шаардлагыг хангана.

4.2.2 Атрибут нь А хавсралтын А.2-р хүснэгтэд үзүүлсний дагуу атрибутын нэрийг монгол, /англи хэл/-ээр нэрлэх, “талбарт оруулах утга”, “утгын төрөл”, “тэмдэгтийн урт” гэсэн шаардлагыг хангахаас гадна тодорхойлолтод тусгасан мэдээллийн агуулгын дагуу бүрдүүлэлт, бичиглэлийг хийсэн байхыг шаардана.

4.2.3 Орон зайн өгөгдлийн сангийн биет төрөл нь давтагдашгүй гадаад танигч атрибутыг агуулах шаардлагатай. Гадаад танигч /External id/ нь орон зайн объектын танигч нь өгөгдлийн сангийн гадаад танигч үүсгэхэд ашиглах тусгай танигч код бөгөөд “дотоод танигч” /Local id/, “нэрийн талбар” /Name space/, “танигчийн хувилбар” /Version id/ гэсэн 3 атрибутаас бүрдэнэ.

4.2.3.1 “Дотоод танигч /Local id/” нь тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.

4.2.3.2 “Нэрийн талбар /Name space/” нь өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.

4.2.3.3 “Танигчийн хувилбар /Version id/” нь орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.

4.2.4 Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь 4.2.4.1 -д заасан “Газар зүйн нэр” /Geographical name/ дэд өгөгдлийн сантай холбогдоно.

4.2.4.1 “Газар зүйн нэр” /Geographical name/ нь тухайн хаягийн “Нэр” /Name/ гэх атрибутаар холбогдох бөгөөд талбарт оруулах утгад «Газар зүйн нэр» гэсэн «өгөгдөл төрөл» ашиглах бөгөөд түүний агуулгыг “MNS 6925-3 : 2021, Газар зүйн мэдээлэл. Газар зүйн нэрийн орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт” стандартаас авч ашиглана.

4.3 Кодын жагсаалтад тавих шаардлага

4.3.1 А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд кодын жагсаалтын тодорхойлолт, В хавсралтад кодын жагсаалтын кодын утга, түүний тодорхойлолтын дагуу норматив шаардлагыг хангана.

4.3.2 Хаягийн орон зайн өгөгдлийн санд 7 кодын жагсаалт агуулна.

4.3.3 А хавсралтын А.2 хүснэгтэд заасан атрибутын талбарт оруулах утгад заасан кодын жагсаалтын дагуу В хавсралтаас ангиллын утгыг сонгож оруулах нөхцөлөөр ашиглана.

4.4 UML диаграммд тавих шаардлага

4.4.1 Орон зайн объектын төрөл, атрибут, утгын төрөл, тэдгээрийн холбоосыг С хавсралтад үзүүлсэн UML (Загварчлалын Нэгдмэл Хэл: UML-Unified Modeling Language) диаграммын дагуу өгөгдлийг загварчилна.

4.4.2 Орон зайн өгөгдлийг загварчлах, боловсруулалтыг автоматжуулах, хэрэглээний схемд суурилсан өөр өөр түвшний өгөгдлийг уялдуулахад С хавсралтад үзүүлсэн UML диаграммыг ашиглана.

4.4.3 С хавсралтад үзүүлсэн UML диаграммаас гадна Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сантай хамааралтай бусад орон зайн суурь өгөгдлийн сангийн UML диаграммыг ашиглахыг зөвшөөрнө.

4.5 Өгөгдлийн чанарт тавих шаардлага

4.5.1 Өгөгдлийн чанарт тавигдах шаардлага нь дэд бүтцийн суурь орон зайн өгөгдлийн нэгжийн чанарыг үнэлэх, баримтжуулах зорилготой чанарын элементүүдийн шаардлагыг D Хавсралтын D.1.1 - D.1.6-р хүснэгтэд үзүүлснээр дагаж мөрдөнө.

ТАЙЛБАР: Эдгээр шаардлага нь олон улсын ISO 19157 стандартад заасан чанарын үзүүлэлтүүд юм. Энэхүү дурдсан ерөнхий шаардлагуудыг дагаж мөрдөх нь олон улсын хэмжээний нэгдсэн үзүүлэлттэй байх зарчимд нийцдэг.

4.5.2 Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн сангийн өгөгдлийн нэгж болох багц, биет төрөл, өгөгдөл төрлүүд нь өгөгдлийн чанарын дараах ерөнхий шалгуур үзүүлэлтийг хангана. Үүнд:

4.5.2.1 “Бүрэн бүтэн байдал”-ыг хангах шаардлага болох өгөгдлийн чанарын шалгуур үзүүлэлт нь өгөгдлийн багц, орон зайн объектын төрлийн түвшнээс илүү гарах эсвэл дутахгүй байх шаардлагатай.

4.5.2.2 “Утга агуулгын нийцтэй байдал”-ыг хангах шаардлага болох өгөгдлийн бүтэц, атрибут ба харилцан хамаарлуудын логик дүрмүүдийг баримтлах түвшин.

4.5.2.3 “Байрлалын нарийвчлал” орон зайн объектын байрлалын нарийвчлалын түвшин.

4.5.2.4 “Сэдэвчилсэн нарийвчлал”-ын өгөгдлийн багц, биет төрөл, өгөгдөл төрөл, эдгээрийн атрибут нь үнэн зөв бөгөөд сэдэв агуулгын дагуу байна.

ТӨГСӨВ.

А хавсралт
(норматив)

Орон зайн өгөгдлийн бүтэц, агуулга

А.1-р хүснэгт – Хаягийн орон зайн суурь өгөгдлийн багц ба стерео төрлүүд

А.1.1 Өгөгдлийн багц: Хаяг (Addresses)

Д/д	Өгөгдлийн нэр	Стерео төрөл	Биетийн төрөл	Тодорхойлолт
1	Хаяг /Address/	«биет төрөл» /feature type/	Цэг, Шулуун, Полигон	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, батлагдсан газар зүйн нэр бүхий газар нутаг, хот, суурин газар дахь гудамж, зам, талбай, үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршлыг тодорхойлсон үсэг, тооны илэрхийлэл юм. /Орон зайн объектыг хаягаар лавлах болон бусад олон төрлийн хэрэглээнд ашигладаг. Жишээ нь тухайн барилгад амьдарч буй иргэдийн талаарх статистик гаргахад, барилгад байрлаж буй аж ахуйн нэгжүүдэд татвар ноогдуулахад, тоног төхөөрөмж суурилуулахад мөн үл хөдлөх хөрөнгийг лавлахад энэ нь эзэмшил газар, байшин барилга, нэвтрэх орц, гарц, бусад байгууламж гэх мэт хамаарна/.
2	Хаягийн бүсийн нэр /Address area name/	«биет төрөл» /feature type/	Полигон	Газар зүйн бүс нутаг эсвэл орон нутгийн хаяглагддаг объектуудыг засаг захиргааны нэгжид хамааруулахгүйгээр хаяглах зорилгоор бүлэглэсэн нэрийг илэрхийлэх хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг юм. /Хаягийн талбайн нэрийн зорилго нь тухайн хаягийг илүү тодорхой мэдээлэлтэй, тайлбартай байх боломжийг олгох бөгөөд тухайн хаягт газрын нэрийг (жишээ нь тосгон эсвэл багийн гэх мэт) нэмж оруулах мөн хот эсвэл шуудангийн код нь том газар нутгийг хамарч буй тохиолдолд илүү ашигтай байдаг/.
3	Хаягийн иж бүрдэл /Address component/	«биет төрөл» /feature type/	Цэг, Шулуун, Полигон	Гудамж, зам, талбай, үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршлын мэдээллийг шуудангийн нэгдсэн кодын хамт хаягийн мэдээллийн сангийн нэгдсэн системд дэлгэрэнгүй болон товчлол хэлбэрээр бүртгэсэн хаягийн нэгдсэн мэдээллийг хэлнэ. Хаягийн иж бүрдэлд хороолол, хотхоны нэр, өрөө, сууцны давхрын дугаар, геокод (тухайн газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө, байршил, эсхүл объектын байршилд харгалзах уртраг, өргөрөг бүхий солбицол), бизнес хаяг зэрэг бусад мэдээллийг нэмэлтээр бүртгэж болно.

4	Засаг захиргааны нэгжийн нэр <i>/Admin unit name/</i>	«биет төрөл» <i>/feature type/</i>	Полигон	Улс, орон нутаг, бүс нутаг, үндэсний хэмжээнд засаг захиргааны нэгжийн нэрийг илэрхийлсэн хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг.
5	Шуудангийн бүс <i>/Postal descriptor/</i>	«биет төрөл» <i>/feature type/</i>	Полигон	Шуудангийн зорилгоор улс, бүс нутаг эсвэл хот дахь хаягийн хуваалт болон шуудан хүргэлтийн цэгүүдийг таних хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг. /Шуудангийн бүсийг шуудан үйлчилгээний шаардлагын дагуу (жишээ нь үр ашигтай ангилах, логистик, тээвэрлэлт, түгээлт хийхэд) үүсгэж бий болгох мөн шуудангийн код нь газарзүй бүс нутаг, хотын нэр эсвэл холбогдох шуудангийн салбараар ч тодорхойлогдож болно/.
6	Гудамж <i>/Thoroughfare name/</i>	«биет төрөл» <i>/feature type/</i>	Шулуун	Нэг байршлаас нөгөө байршил руу хүргэдэг эсвэл дамжин өнгөрөх хэсгийг илэрхийлдэг хаягийн бүрдэл хэсэг. /Авто зам, усан зам, талбай, цэцэрлэгт хүрээлэн, жижиг тосгон, суурингийн замын сүлжээг багтааж болно/.
7	Хаяг чиглүүлэгч <i>/Address locator/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Хаяг чиглүүлэгч нь хэрэглэгч эсвэл программ тухайн хаяг руу хандах үед гудамж, өргөн чөлөөний нэр, хаягийн бүсийн нэр, засаг захиргааны нэгжийн нэр, шуудан тодорхойлогчийн хүрээнд зэргэлдээ хаягаас ялгах, лавлах боломжийг олгодог хүн уншихад тодорхой нэрийг илэрхийлнэ. /Эдгээр нэр нь хоорондоо давхардахгүйгээр үл хөдлөх, барилга байгууламж, байшин орон сууц, давхрын дугаар, өрөөний дугаар гэх мэт шаталсан хэлбэрээр зохиогдож болно/.
8	Хаягийн дүрслэл <i>/Address representation/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Хаягийн суурь мэдээллийг уншихад хялбар байдлаар оруулах шаардлагатай гадаад өгөгдлийн бүтцэд ашиглагдах орон зайн объектын хаягийн дүрслэл. Өгөгдлийн төрөл нь уншигдах шаардлагатай бүх хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийг багтаахаас гадна (улс, бүс, хот, хаягийн бүс, шуудангийн код, гудамжны нэр, хаягийн дугаар г.м) хаягийн орон зайн объектыг танихад тусална.
9	Газар зүйн байрлал <i>/Geographic position/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Байршлын анхдагч мэдээллийг багтаасан тодорхой үзүүлэлтийн дагуу хаягийн байршлыг илэрхийлэх шинж чанар бүхий цэгийн байршил.
10	Гудамжны нэр <i>/Thoroughfare name value/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Энэ өгөгдлийн төрөл нь нэрийг өөр өөр хэл, бичгээр оруулах, нэмэлт өөр нэр өгөх, ялгаатай дуудлага оруулах, түүхэн нэр болон эксоним нэрийг оруулах боломжийг олгодог нэрийн хэсэг бүрийг багтаасан гудамж, өргөн чөлөөнд оноосон нэр юм. Мөн гудамжны нэрийг салангид, семантик хэсгүүдэд хувааж илэрхийлэх боломжийг олгодог.
11	Геометрийн аргазүйн ангилал <i>/Geometry method value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Хаягийн газар зүйн байрлалыг хэн хэрхэн үүсгэсэн тухай тайлбар /Ямар төрлийн орон зайн функцээр хаягийн газар зүйн байрлалыг үүсгэсэн эсвэл олж авсан талаар мэдээлэл нь Geometry specification value-р илэрхийлэгдэнэ/.

12	Геометрийн үзүүлэлтийн ангилал <i>/Geometry specification value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Тухайн хаягийн газар зүйн байрлалыг үүсгэх, олж авахад ашигласан техникийн тодорхойлолтыг тайлбарласан мэдээлэл багтана /Нэг орон зайн объект /полигон/-оос олон тооны хаягийн цэгүүдийг авах боломжтой мөн хаяг бүрд ижил цэг хэрэглэгдвэл хаягууд давхцаж болно/.
13	Байршил заагчийн ангилал <i>/Locator designator type value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Байршил заагчийн төрөл, тэдгээрийн тайлбар.
14	Байршлын нэр, ангилал <i>/Locator name type value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Байршил заагчийн нэрийн төрөл, тэдгээрийн тайлбар.
15	Гудамжны нэрийн бүрдэл хэсгийн ангилал <i>/Part type value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Гудамж, өргөн чөлөөний нэрийн бүрдэл хэсгүүдийн ангилал.
16	Статусын ангилал <i>/Status value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Хаяг, хаягийн бүрдэл хэсэг нь бодит ертөнц дээр одоогийн байдлаар хүчин төгөлдөр байгаа эсэхийг илэрхийлнэ. /Энэ нь хэрэглээн дэх хаяг, хаягийн бүрдэл хэсгийн оршин тогтнох хугацаа буюу санал болгосон, нөөцөлсөн, одоогийн байдлаар хүчинтэй эсвэл хүчингүй, нэмэлт хувилбар, одоо ашиглаж байгаа зэрэг хувилбараар ашиглах боломжийг олгодог/.
17	Байршлын зааж буй түвшин <i>/Locator level value/</i>	«кодын жагсаалт» <i>/code list/</i>	Ангилал	Байршлын зааж буй түвшний ангилал.

А.2-р хүснэгт - Орон зайн өгөгдлийн дэд сангийн биет болон өгөгдөл төрлийн атрибутын агуулга

А.2.1 Өгөгдлийн багц – Хаягууд (Addresses)

А.2.1.1 Биет төрлийн нэр: Хаяг (Address)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Объект /GM_Object/	-	-	Сонгосон солбицлын тогтолцоон дахь солбицлоор илэрхийлсэн цэг, шулуун, талбайн дүрслэл.
2	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
3	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
4	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
5	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон программуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.
6	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
7	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.

8	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаяг нь бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
9	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаяг нь бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
10	Байршил /Position/	«Газар зүйн байрлал» «Geographic position»	-	-	Тухайн байршлын анхдагч мэдээллийг багтаасан тусгай тодорхойлолтын дагуу хаягийн байршлыг илэрхийлдэг онцлог цэгийн Газар зүйн байршил.
11	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Хаяг, хаягийн бүрдэл хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ нь хэрэглээн дэх хаяг, хаягийн бүрдэл хэсгийн оршин тогтнох хугацаа буюу санал болгосон, нөөцөлсөн, одоогийн байдлаар хүчинтэй эсвэл хүчингүй, нэмэлт хувилбар, одоо ашиглаж байгаа зэрэг хувилбараар ашиглах боломжийг олгодог/. Status value - харгалзах кодын жагсаалтыг ашиглана.
12	Хаяг чиглүүлэгч /Locator/	«Хаяг чиглүүлэгч» «Address locator»	-	-	Хүн унших боломжтой хаягийн байршил эсвэл нэр.

A.2.1.2 Өгөгдөл төрлийн нэр: Хаяг чиглүүлэгч (Address locator)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Байршлын нэр /Name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Байршлын нэрийг тодорхойлж буй хэсэг. /Өгөгдлийн төрөл нь нэрийг өөр хэл, бичгээр оруулах, нэмэлт нэр, ялгаатай дуудлага, түүхэн нэр, эксоним оруулах боломжийг олгодог мөн байршлын нэр нь заримдаа тухайн үл хөдлөх, барилга байшинг эзэмшдэг, эсвэл эзэмшиж байсан гэр бүл, аж ахуйн нэгжийн нэр байж болдог/. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
2	Байршлын нэрийн төрөл /Locator name type/	Байршлын нэр, ангилал /Locator name type value/	-	-	Программд тодорхой дүрмийн дагуу хөрвүүлэх, задлах, форматлах боломж олгодог хайгчийн утгын төрөл. /Энэ төрөл нь хэрэглэгч болон программд "Radford Mill Farm" гэдэг нэр жишээлбэл тодорхой газар эсвэл байшингийн нэр үү гэдгийг ойлгох

					боломжийг олгодог/. Locator name type value – кодын жагсаалтаас авна.
3	Заагч /Designator/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	40	Байршил заагчийн гол тодорхойлогч нь нэг буюу хэд хэдэн тоо болон тэмдэгтээс бүрдсэн байна. /Утга нь ихэвчлэн бүгдийн сайн мэддэг дүрмийн дагуу олгогдсон тайлбарласан код юм, жишээ нь гудамжны дагуух өгссөн тэгш сондгой хаягийн дугаар, давхрын таних тэмдэг болох 0, 1, 2, 3 гэх мэт/.
4	Байршил заагчийн төрөл /Locator designator type/	Байршил заагчийн ангилал /Locator designator type value/	-	-	Программд тодорхой дүрмийн дагуу хөрвүүлэх, задлах, форматлах боломж олгодог хайгч заагчийн утгын төрөл. /Төрөл нь хэрэглэгчид болон программд "А" утга юуны таних тэмдэг (жишээ нь: барилгын, хаалганы, давхрын г.м) болохыг ойлгох боломжийг олгодог/. Locator designator type value – кодын жагсаалтаас авна.
5	Заагчийн түвшин /Level/	Байршлын зааж буй түвшин /Locator level value/	-	-	Байршлын зааж буй түвшний ангилал.

А.2.1.3 Өгөгдөл төрлийн нэр: Газар зүйн байрлал (Geographic position)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Цэг /GM_Point/	-	-	Сонгосон солбицлын тогтолцоо дах координатаар илэрхийлсэн цэгэн байрлал.
2	Газар зүйн байршлын үзүүлэлт /Specification/	Геометрийн үзүүлэлтийн ангилал /Geometry specification value/	-	-	Хаягийн газар зүйн байрлалыг үүсгэх эсвэл олж авахад ашигладаг үзүүлэлтийг тодорхойлдог мэдээлэл. Geometry specification value – кодын жагсаалтаас авна.
3	Аргазүй /Method/	Геометрийн аргазүйн ангилал /Geometry method value/	-	-	Хаягийн газар зүйн байрлалыг хэн хэрхэн үүсгэсэн эсвэл гаргаж авсан тухай тайлбар. /Газар зүйн байрлалыг хаяг удирддаг эрх бүхий байгууллага, мэргэжилтэн өөрөө гар аргаар үүсгэх эсвэл бие даасан байгууллага (жишээ нь хээрийн судалгаа хийж эсвэл цаасан дээрх газрын зургийг дижиталчлах замаар), болон хаяглагддаг объектоос

ГАЗРЫН САЛБАРЫН СТАНДАРТЧИЛЛЫН ТЕХНИКИЙН ХОРГО ДХ-36/ УЛСЫН ҮЗЛЭГ-2026

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР: 2026-03-31

Монгол Улсын стандарт мөн болно. Хувилан олшруулахыг хориглоно.

					эсвэл бусад функцээс автоматаар үүсгэх боломжтой/. Geometry method value – кодын жагсаалтаас авна.
4	Өгөгдмөл /Default/	Логик /Boolean/	Логик /Boolean/	5	Тухайн байрлалыг үндсэн гэж үзэх эсэхийг тодорхойлно. /Хамгийн сайн нарийвчлалтай байрлалыг үндсэн гэж үзэх нь зүйтэй/.

А.2.1.4 Биет төрлийн нэр: Хаягийн бүсийн нэр (Address area name)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
2	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
3	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
4	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон программуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.

7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
9	Хаягийн бүсэд оноосон Газар зүйн нэр /Name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Өгөгдлийн төрөл нь нэмэлт нэр, өөр дуудлага, түүхэн нэр болон эксоним нэрийг оруулах боломжийг олгоно. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
10	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ төлөв нь хаягийн бүрдэл хэсэгт хамаарах бөгөөд хаяг оногдсон объект (хаяглагддаг объект) -ийн шинж биш юм/.

А.2.1.5 Биет төрлийн нэр: Хаягийн иж бүрдэл (Address component)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
2	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
3	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
4	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон програмуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.

5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
9	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ төлөв нь хаягийн бүрдэл хэсэгт хамаарах бөгөөд хаяг оногдсон объект (хаяглагддаг объект) -ийн шинж биш юм/.

А.2.1.6 Биет төрлийн нэр: Засаг захиргааны нэгжийн нэр (Admin unit name)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
2	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
3	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
4	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон программуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх

					шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
9	Засаг захиргааны нэгж /Level/	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн анхдагч ангилал /Administrative unit primary class value/	-	-	Засаг захиргааны шатлал дахь удирдлагын түвшин. Хил заагийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Administrative unit primary class value - кодын жагсаалтын утгаас авч ашиглана.
10	Засаг захиргааны нэгжийн нэр /Name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Засаг захиргааны нэгжийн албан ёсны газар зүйн нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
9	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ төлөв нь хаягийн бүрдэл хэсэгт хамаарах бөгөөд хаяг оногдсон объект (хаяглагддаг объект) -ийн шинж биш юм/.

А.2.1.7 Биет төрлийн нэр: Шуудангийн бүс (Postal descriptor)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
2	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.

3	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
4	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон программуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
9	Шуудан тодорхойлогч нэр /Post name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Хаягийн хэсэг, шуудан хүргэх цэгийг таних зорилгоор үүсгэж ашигладаг хадгалсан нэг буюу хэд хэдэн /Газар зүйн/ нэр. Шуудангийн нэр нь ихэнхдээ тухайн шуудангийн кодтой холбогдсон шуудангийн салбарыг таних нэмэлт болдог. Шуудангийн нэр нь засаг захиргааны нэгж буюу хаягийн бүсийн нэртэй ижил байдаг боловч хамрах хүрээ нь заавал адилхан байх албагүй байдаг. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Geographical name өгөгдөл төрлийг ашиглана.
10	Шуудан тодорхойлогч код /Post code/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Хаягийн нэг хэсэг, шуудангийн хүргэлтийн цэгийг тодорхойлох зорилгоор шуудангийн зориулалтаар үүсгэж, хадгалдаг код. Шуудангийн кодын бүрэлдэхүүн хэсгүүд ихэнхдээ шаталсан хэлбэртэй

					байдаг, жишээ нь эхний тэмдэгт шуудангийн код хамрах бүсийг, дараагийн тэмдэгтүүд түүнд багтах хэсгийг тодорхойлно.
11	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ төлөв нь хаягийн бүрдэл хэсэгт хамаарах бөгөөд хаяг оногдсон объект (хаяглагддаг объект) -ийн шинж биш юм/.

A.2.1.8 Биет төрлийн нэр: Гудамж (Thoroughfare name)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
2	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
3	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
4	Нэмэлт дотоод танигч /Alternative identifier/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн нэмэлт сэдэвчилсэн тодорхойлогч. Бусад систем болон программуудтай харилцан ажиллах боломжийг олгодог. /Хаягийн бүрдэл хэсгийн тодорхойлогчтой харьцуулахад нэмэлт танигч нь орон зайн объектын оршин тогтнох хугацаанд тогтвортой байх шаардлагагүй бөгөөд ихэвчлэн орон зайн объектын хувилбарын талаарх мэдээллийг агуулдаг.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.

7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчин төгөлдөр болсон эсвэл болох огноо ба цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн бодит ертөнцөд хүчингүй болсон эсвэл хүчингүй болох огноо, цаг.
9	Гудамж, өргөн чөлөөний нэр /Name/	«Гудамжны нэр» «Thoroughfare name value»	-	-	Нэрд өөр нэмэлт нэр, нэрийн өөр дуудлага, түүхэн нэр эсвэл одоо ч хэрэглэгдэж буй түүхэн дуудлагын багтааж болно. Нэрийг дэд хэсэгт хувааж болно мөн гудамж нь ихэнхдээ авто зам байдаг бөгөөд энэ тохиолдолд гудамжны нэр гэдэг нь авто замын нэр байж болно. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
10	Гудамж, өргөн чөлөөний дугаар /Street number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Гудамж, өргөн чөлөөний нэрээс гадна дугаараар ялгарах гудамжны дугаар.
11	Статус /Status/	Статусын ангилал /Status value/	-	-	Орон зайн объектын хаягийн бүрэлдэхүүн хэсгийн оршин байгаа одоогийн хүчин төгөлдөр байдал. /Энэ төлөв нь хаягийн бүрдэл хэсэгт хамаарах бөгөөд хаяг оногдсон объект (хаяглагддаг объект) -ийн шинж биш юм/.

А.2.1.9 Өгөгдөл төрлийн нэр: Гудамжны нэр (Thoroughfare name value)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Гудамж, өргөн чөлөөний нэр /Name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Бүтэн нэр нь энэ атрибутад багтах ёстой. Өгөгдлийн төрөл нь нэрийг өөр хэлээр өгөхийг зөвшөөрдөг. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Geographical name өгөгдөл төрлийг ашиглана.
2	Нэрийн хэсэг /Part name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Нэрийн тусгай хэсгийг илэрхийлсэн тэмдэгт мөрийг гудамж, өргөн чөлөөний бүтэн нэртэй ижил хэл, шрифт ашиглаж бичнэ.
3	Нэрийн төрөл /Part type/	Гудамжны нэрийн бүрдэл хэсгийн ангилал /Part type value/	-	-	Гудамж, өргөн чөлөөний бүтэн нэрийг семантикийн дагуу нэрийн хэсэгт ангилах. Part type value – кодын жагсаалтаас авна.

4	Гудамж, өргөн чөлөөний дугаар /Street number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Гудамж, өргөн чөлөөний нэрээс гадна дугаараар ялгарах гудамжны дугаар.
---	---	-----------------------------------	-----------------------------------	----	--

А.2.1.10 Өгөгдөл төрлийн нэр: Хаягийн дүрслэл (Address representation)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Засаг захиргааны нэгж /Admin unit/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Улс, орон нутаг, бүс нутаг, үндэсний хэмжээнд засаглалын эрх мэдлээ хэрэгжүүлэх засаг захиргааны нэгжийн нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
2	Байршлын нэр /Locator name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Хайгчаар тодорхойлогдсон бодит ертөнцөд хэрэглэгдэх нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
3	Хаягийн талбай /Address area/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Хаяглагддаг объектуудыг засаг захиргааны нэгжид хамааруул ахгүйгээр бүлэглэдэг Газар зүйн бүсийн нэр эсвэл нутаг дэвсгэрийн нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
4	Шуудангийн нэр /Post name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Шуудан хүргэлтийн цэг болон хаягийг хэсэгчлэн тодорхойлох зорилгоор бий болгосон, хадгалсан нэг буюу хэд хэдэн нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.
5	Гудамж, өргөн чөлөө, нэвтрэх зам /Thoroughfare name/	«Газар зүйн нэр» «Geographical name»	-	-	Усан зам эсвэл замтай адил нэг байршлаас нөгөө рүү дамжин өнгөрөх эсвэл шилжих нэр. Газар зүйн нэр орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Газар зүйн нэр /Geographical name/ өгөгдөл төрлийг ашиглана.

В хавсралт
(норматив)

Кодын жагсаалт

В.1 Өгөгдлийн багц – Хаяг (Addresses)

В.1.1 Геометрийн аргазүйн ангилал – Geometry method value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Албан тушаалтнаар /byAdministrator/	Хаяг хуваарилах ажлыг хариуцсан албан ёсны байгууллага эсвэл мэдээллийн сан хариуцсан ажилтан гар аргаар бүртгэж, шийдвэрлэнэ
2	Бусад оролцогч /byOtherParty/	Өөр бусад байгууллага шийдэж, гар аргаар бүртгэсэн
3	Биет дүрслэлээр /fromFeature/	Хаяг эсвэл хаягийн бүрдэл хэсэгтэй холбоотой өгөгдлийн сангийн орон зайн объектоос автоматаар үүссэн

В.1.2 Геометрийн үзүүлэлтийн ангилал – Geometry specification value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Хаягжсан бүс /addressArea/	Хаягийн бүстэй холбоотой үүссэн байршил
2	Засаг захиргааны 1-р түвшний ангилал /adminUnit1stOrder/	Засаг захиргааны 1-р зэргийн нэгжийн байршил
3	Засаг захиргааны 2-р түвшний ангилал /adminUnit2ndOrder/	Засаг захиргааны 2-р зэргийн нэгжийн байршил
4	Засаг захиргааны 3-р түвшний ангилал /adminUnit3rdOrder/	Засаг захиргааны 3-р зэргийн нэгжийн байршил
5	Засаг захиргааны 4-р түвшний ангилал /adminUnit4thOrder/	Засаг захиргааны 4-р зэргийн нэгжийн байршил
6	Засаг захиргааны 5-р түвшний ангилал /adminUnit5thOrder/	Засаг захиргааны 5-р зэргийн нэгжийн байршил
7	Засаг захиргааны 6-р түвшний ангилал /adminUnit6thOrder/	Засаг захиргааны 6-р зэргийн нэгжийн байршил
8	Барилга /building/	Барилгын байршил
9	Орц /entrance/	Нэвтрэх орц буюу хаалганы байршил

10	Нэгж талбар /parcel/	Нэгж талбарын байршил
11	Шуудан хүргэлт /postalDelivery/	Шуудан хүргэх цэгийн байршил
12	Шуудан тодорхойлогч /postalDescriptor/	Шуудангийн кодтой бүсийн байршил
13	Сегмент /segment/	Гудамжны сегментийн байршил
14	Гудамж, өргөн чөлөөнөөс нэвтрэх thoroughfareAccess	Гудамж, өргөн чөлөөнөөс нэвтрэх цэгийг таних байршил
15	Инженерийн дэд бүтэц /utilityService/	Инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний байршил

В.1.3 Байршил заагчийн ангилал – Locator designator type value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Ерөнхий хаяг танигч /addressIdentifierGeneral/	Тоо ба / эсвэл тэмдэгтээс бүрдсэн хаяг тодорхойлогч
2	Хаягийн дугаар /addressNumber/	Тоо ба үсгээс бүрдсэн хаяг тодорхойлогч
3	Хаягийн дугаарын хоёр дахь өргөтгөл /addressNumber2 nd Extension/	Хаягийн дугаарын хоёр дахь өргөтгөл
4	Хаягийн дугаарын өргөтгөл /addressNumberExtension/	Хаягийн дугаарын өргөтгөл
5	Барилгын дугаар /buildingIdentifier/	Тоо ба / эсвэл тэмдэгтээс бүрдсэн барилга тодорхойлогч
6	Барилгын дугаарын өмнөх үсгэн товчлол buildingIdentifierPrefix	Барилгын дугаарын урд байх товчилсон үг, үсгэн нэмэлт мэдээлэл
7	Гудамжны эхлэл cornerAddress1 st Identifier	Гудамжны эхлэлийн дугаарлалт
8	Гудамжны төгсгөл cornerAddress2 nd Identifier	Гудамжны төгсгөлийн дугаарлалт
9	Орцны дугаар /entranceDoorIdentifier /	Орц, үүд, гол хаалганы тодорхойлогч
10	Давхрын дугаар /floorIdentifier/	Барилга доторх түвшин буюу давхар тодорхойлогч
11	Километрийн дугаар /kilometrePoint/	Зам дээрх зайг илэрхийлсэн тэмдэглэгээ
12	Шуудангийн дугаар /postalDeliveryIdentifier/	Шуудан хүргэлтийн дугаар
13	Хаалганы дугаар /unitIdentifier/	Барилга доторх хаалга, сууц, тусдаа хаяг авагч өрөөний дугаар

ГАЗРЫН САЛБАРЫН СТАНДАРТЫН АНГЛЫН ТЕХНИКИЙН ХӨРСӨ (ТХ 36) УЛСЫН ҮЗЛЭГ 2028
СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР: 2026-03-31

Монгол Улсын стандарт мөн болно. Хувилан олшруулахыг хориглоно.

В.1.4 Байршлын нэр, ангилал – Locator name type value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Барилгын нэр /buildingName /	Барилгын хэсэг эсвэл барилгын нэр
2	Тайлбар бүхий хаяг /descriptiveLocator/	Объектын байршлын хаягийн бичвэрийн тайлбар, дүрслэл.
3	Өрөөний нэр /roomName/	Барилга доторх орон сууц, өрөөг таних тэмдэг
4	Байгууламжийн нэр /siteName/	Үл хөдлөх хөрөнгө, барилгын цогцолбор эсвэл талбайн нэр

В.1.5 Гудамжны нэрийн бүрдэл хэсгийн ангилал – Part type value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Нэр /Name/	Гудамжны нэрийн үндэс буюу язгуурыг бүрдүүлдэг нэр
2	Нэрийн угтвар /namePrefix/	Нэрийн хэсэг нь гудамжны нэрийн цөмөөс ач холбогдлыг нь алдуулахгүйгээр угтвар үгсийг салгадаг
3	Тодруулагч /qualifier/	Гудамжны нэрийн зарим хэсэг нь тухайн гудамжны нэрийг тодруулдаг
4	Төрөл /type/	Гудамжны нэрийн зарим хэсэг нь тухайн гудамжны төрлийг заана

В.1.6 Статусын ангилал – Status value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Хувилбарт /Alternative/	Нийтлэг хэрэглээнд ашигладаг хаяг буюу хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг боловч албан ёсны байгууллагаас тодорхойлсон хаяг буюу хаягийн бүрэлдэхүүн биш юм.
2	Одоогийн /current/	Хаяг хариуцсан байгууллага эсвэл мэдээллийн сан хариуцсан ажилтан тогтоосон албан ёсоор одоогийн болон хүчинтэй гэж үзэж буй хаяг, хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг
3	Төлөвлөсөн /proposed/	Хаяг хариуцсан байгууллага эсвэл мэдээллийн сан хариуцсан ажилтнаас зөвшөөрөл хүлээж байгаа хаяг буюу хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг
4	Нөөц /reserved/	Хаяг хариуцсан байгууллага, мэдээллийн сан хариуцсан ажилтан зөвшөөрсөн, ирээдүйд бий болох хаяг буюу хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг
5	Ашиглахаа больсон /retired/	Хаяг хариуцсан байгууллага, мэдээллийн сан хариуцсан ажилтан хүчингүй болгосон, одоо ашиглахаа больсон хаяг буюу хаягийн бүрэлдэхүүн хэсэг

В.1.7 Байршлын зааж буй түвшин - Locator level value

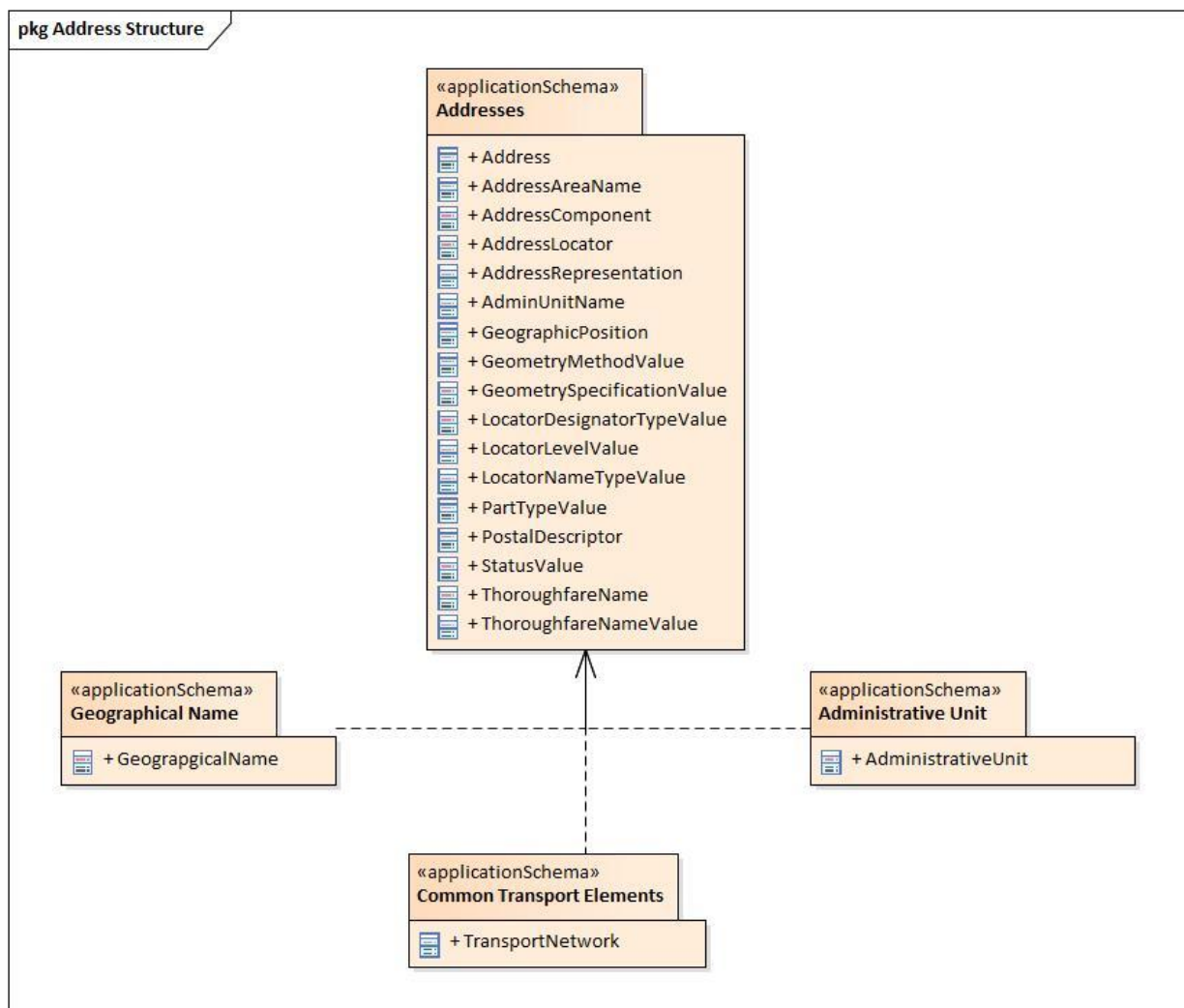
Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
-----	---------------	--------------

1	Байгууламжийн түвшин /siteLevel/	Байршуулагч нь тодорхой газар, барилга байгууламж эсвэл түүнтэй төстэй эд хөрөнгийг хаягийн дугаар, барилгын дугаар, барилга байгууламж эсвэл үл хөдлөх хөрөнгийн нэрийг ашиглан тодорхойлдог.
2	Нэвтрэх түвшин /accessLevel/	Байршуулагч нь нэвтрэх дугаар эсвэл түүнтэй адилтгах таних тэмдэг ашиглан газар, барилга байгууламж эсвэл үүнтэй төстэй газар руу нэвтрэх боломжийг тодорхойлдог.
3	Барилгын өрөө, нэгжийн түвшин /unitLevel/	Байршуулагч нь барилгын доторх өрөө, нэгжийг заана.
4	Шуудан хүргэлтийн цэг /postalDeliveryPoint/	Байршуулагч нь шуудан хүргэх цэгийг тодорхойлдог.

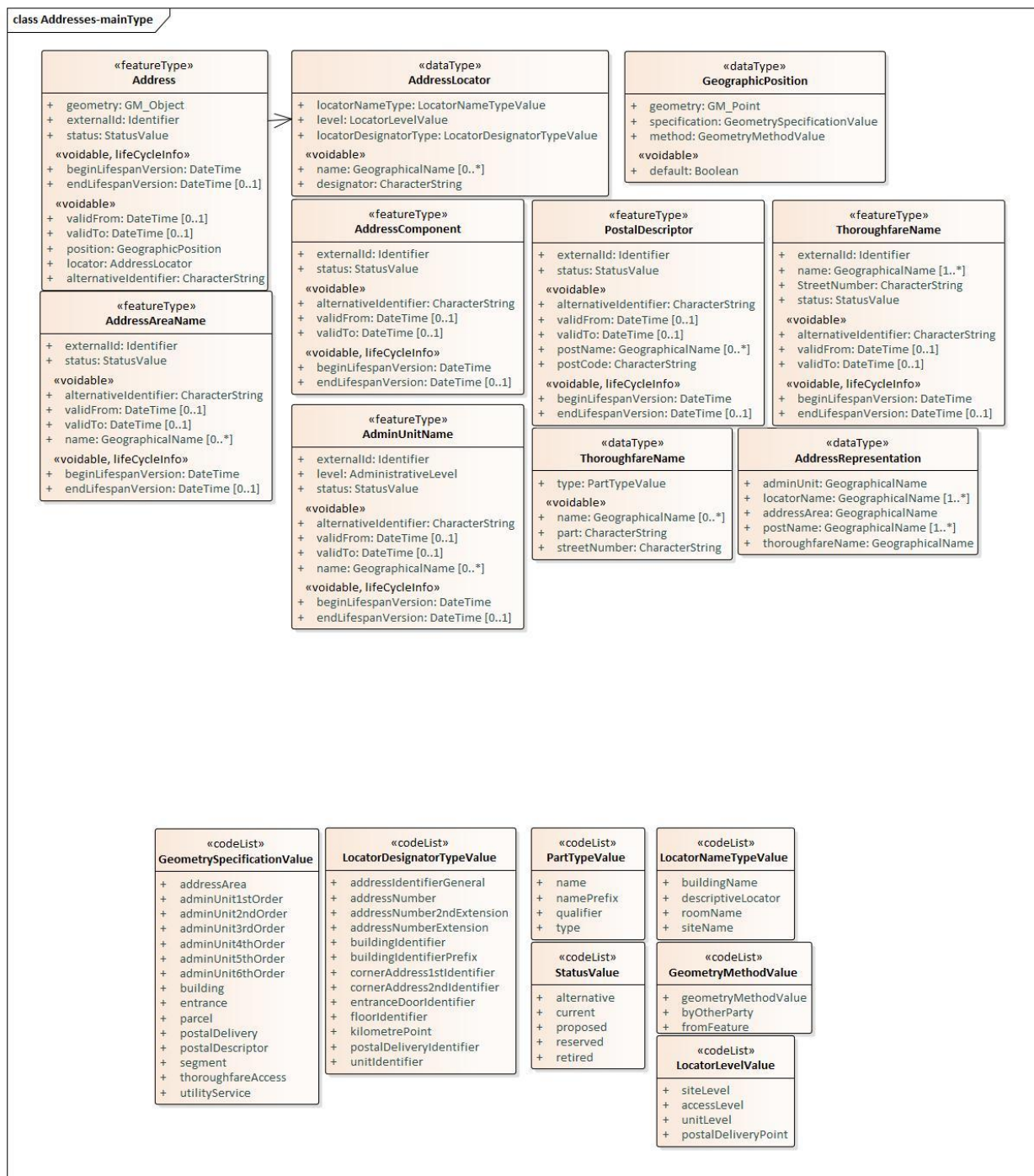
С хавсралт (норматив)

UML (загварчлалын нэгдмэл хэл)-ийн диаграмм

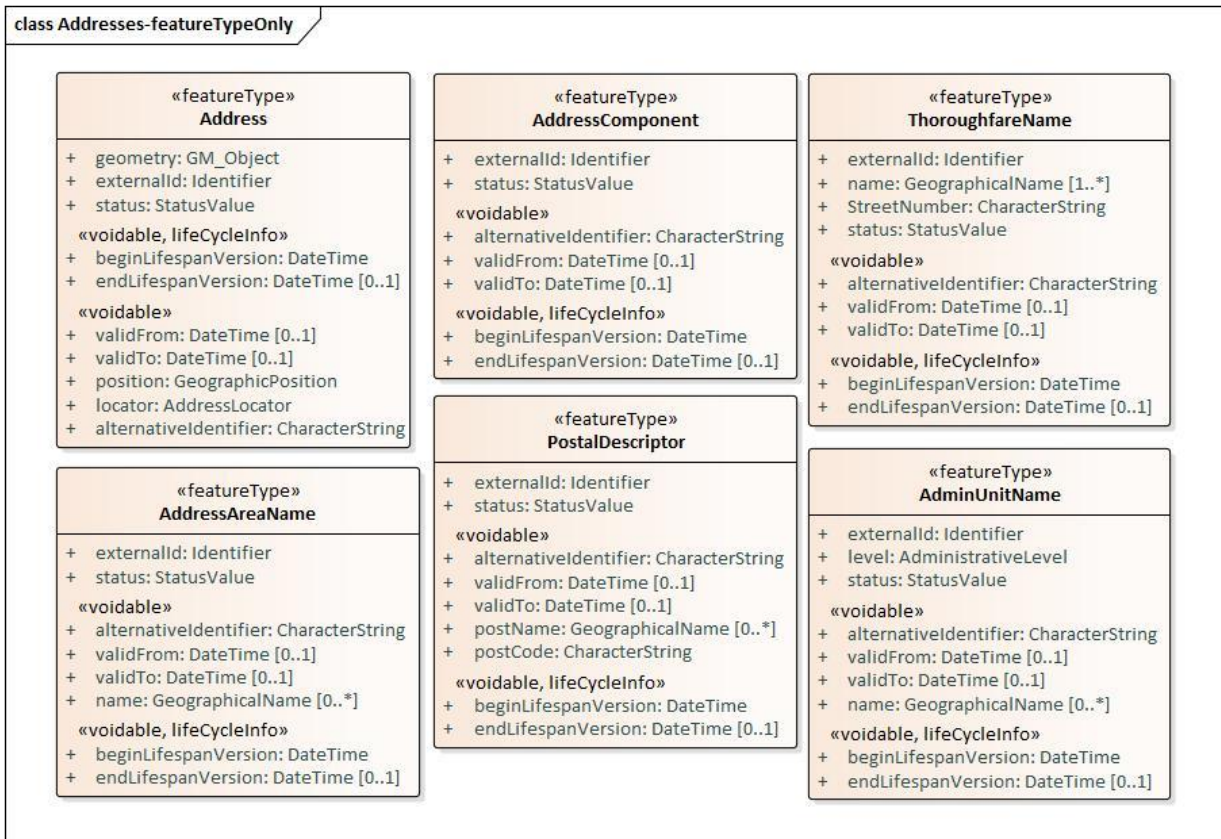
С.1 Өгөгдлийн багц – Хаяг (Addresses)

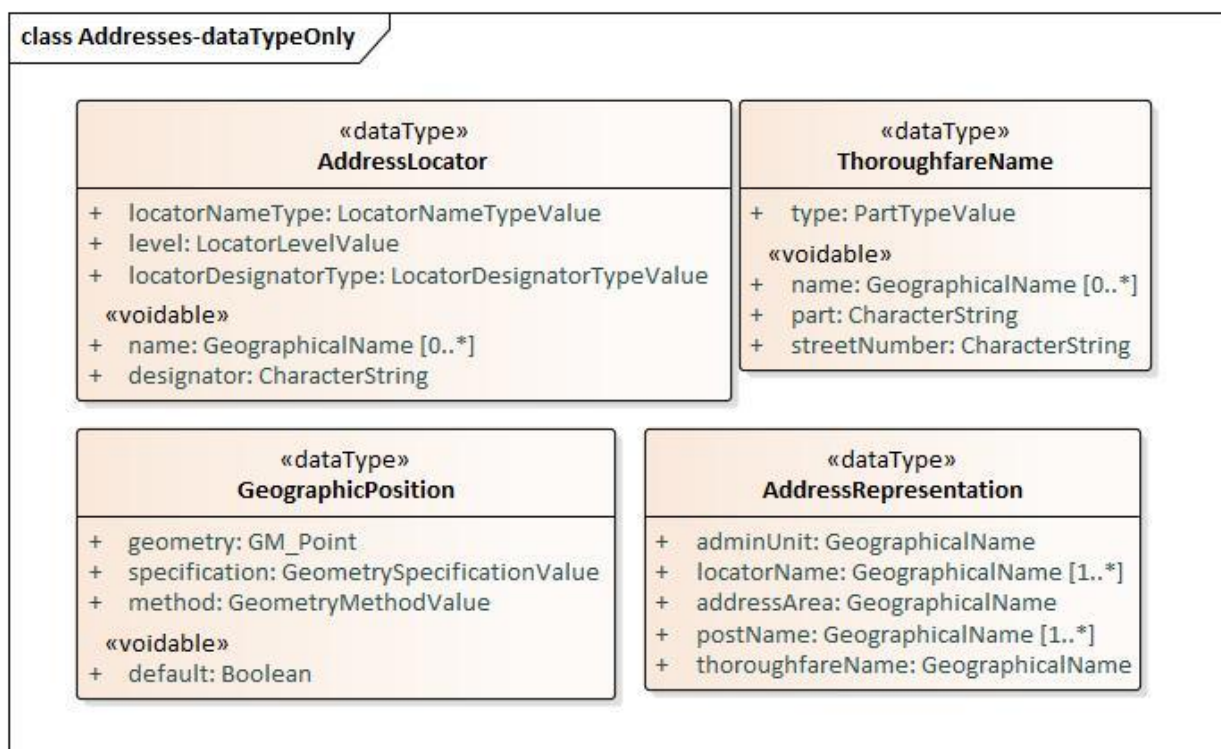
С.1.1-р зураг - UML диаграмм: Хаягийн хэрэглээний бүдүүвчийн тойм

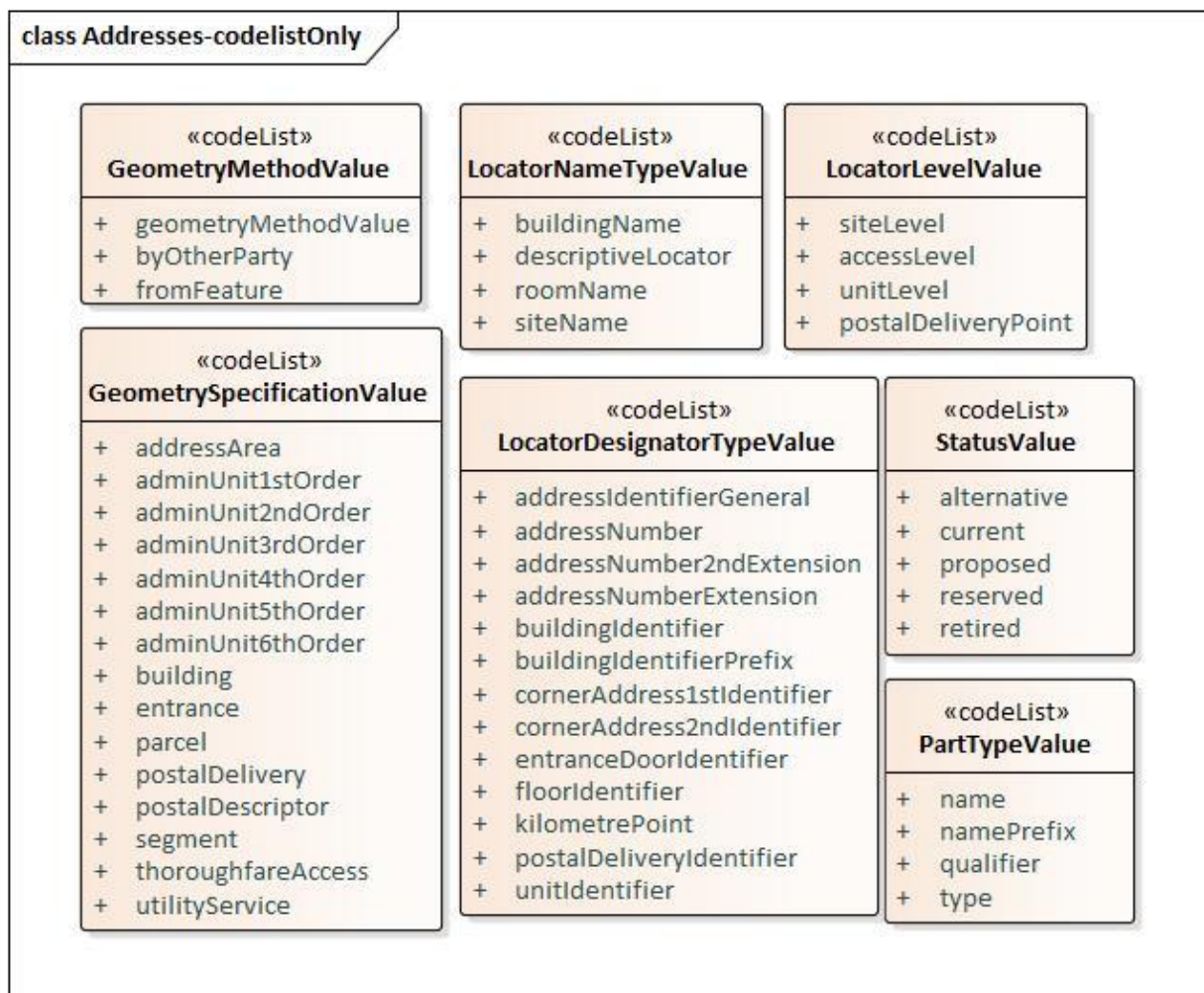
С.1.2-р зураг - UML диаграмм: Хаяг багцын ерөнхий тойм

C.1.3-р зураг - UML диаграмм: Биет төрлүүд

C.1.4-р зураг - UML диаграмм: Өгөгдөл төрлүүд

С.1.5-р зураг - UML диаграмм: Кодын жагсаалтууд

D хавсралт
(норматив)

Өгөгдлийн чанар

D.1-р хүснэгт - Хаягийн орон зайн өгөгдлийг үнэлэх чанарын элементүүд

Хэсэг	Өгөгдлийн чанарын элемент	Өгөгдлийн чанарын дэд элемент	Тодорхойлолт	Үнэлгээний цар хүрээ
1	Бүрэн бүтэн байдал	Илүүдэл	Өгөгдлийн сангийн хамрах хүрээнд дурдсанаас илүүц өгөгдөл	өгөгдлийн багц
		Орхигдол	Хамрах хүрээгээр тодорхойлсон өгөгдлийн сангаас орхигдсон өгөгдөл	өгөгдлийн багц
2	Утга агуулгын нийцтэй байдал	Ерөнхий нийцтэй байдал	Концепц схемийн дүрмийг дагаж мөрдөх	орон зайн объектын төрөл /орон зайн объект
		Домэйний нийцтэй байдал	Домэйн утгыг дагаж мөрдөх	орон зайн объектын төрөл /орон зайн объект
3	Байрлалын нарийвчлал	Үнэмлэхүй буюу гадаад нарийвчлал	Солбицлын утгууд нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн эсвэл хамгийн бага алдааны нарийвчлалыг хангах	өгөгдлийн багц
4	Сэдэвчилсэн нарийвчлал	Тоон бус атрибутын үнэн зөв байдал	Тоон бус атрибутын шинж чанартай тохирох байдал	орон зайн объектын төрөл

D.1.1-р хүснэгт – Бүрэн бүтэн байдал – Илүүдэл

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	илүүдэл элемент
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	илүүдэл
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	өгөгдөлд алдаатай дүрслэгдсэн зүйлийг заах
Тайлбар	-
Үнэлгээний цар хүрээ	өгөгдлийн багц
Тайлан, хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-

MNS 6925-15 : 2021

Утгын төрөл	бүлийн логик утга (зүйлийн илүүдлийг бодитоор заах)
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	өгөгдлийн багцад давхардсан дурсгалуудын тоо
Тодорхойлогч хэмжүүр	3

D.1.2-р хүснэгт – Бүрэн бүтэн байдал – Орхигдол

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	орхигдсон зүйл
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	орхигдол
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	өгөгдөлд гээгдсэн зүйлийг заагч
Тайлбар	-
Үнэлгээний цар хүрээ	өгөгдлийн багц
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бүлийн логик утга (зүйл гээгдсэнийг үнэн зөвөөр заах)
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	Ямар ч бүртгэлгүй орхигдсон дурсгалууд
Тодорхойлогч хэмжүүр	7

D.1.3 - Утга агуулгын нийцтэй байдал – Ерөнхий нийцтэй байдал

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	концепц схемд нийцэхгүй байгаа зүйлийн тоо хэмжээ
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	ойлголтын нийцтэй байдал
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	концепц схемд нийцэхгүй байгаа зүйлсийн тоо хэмжээ
Тайлбар	хэрэв концепц схемийн ил ба далд хэлбэрээр тодорхойлсон бол эдгээр дүрмийг дагаж мөрдөнө. эдгээр дүрмийн зөрчил нь тодорхой тодорхойлогдсон хүлцэл дотор биетийг буруу байрлуулах, биетийн давхардал болон хүчингүй давхцал зэрэг болно.
Үнэлгээний цар хүрээ	орон зайн объект / орон зайн объектын төрөл
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бүхэл тоо
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар

Жишээ	-
Тодорхойлогч хэмжүүр	10

D.1.4 - Утга агуулгын нийцтэй байдал – Домэйн утгын үл нийцэл

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	домэйн утгын үл нийцэл
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	домэйн нийцтэй байдал
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	зүйл нь домэйн утгатай нийцэхгүй байгааг заах
Тайлбар	
Үнэлгээний цар хүрээ	орон зайн объект / орон зайн объектын төрөл
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Параметр	-
Утгын төрөл	бүлийн хувьсагч (true утга нь ерөнхий схемийн дүрмүүдтэй нийцэхгүй байгааг заана)
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	-
Тодорхойлогч хэмжүүр	

D.1.5 - Байрлалын нарийвчлал – Үнэмлэхүй буюу гадаад нарийвчлал

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	байрлалын тодорхой бус байдлын дундаж утга (1d, 2d ба 3d)
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	үнэмлэхгүй гадаад нарийвчлал
Үндсэн хэмжүүр	хэрэглэхгүй
Тодорхойлолт	байрлалын тодорхойгүй байдлыг тогтооход зориулсан тодорхойгүй байрлалын дундаж утга нь хэмжсэн байрлал ба байвал зохих бодит байрлал хоорондын зайгаар тодорхойлогдоно.

Тайлбар	цэгүүдийн байрлал нь хэмжигдсэн, цэгүүдийн тоо (n) хэмжсэн байрлал нь x_{mi}, ба y_{mi} координат хэмжээстээс хамаарсан хэлбэрээр тодорхойлогдоно. x_{ti}, ба y_{ti} -ийн харьцаатай координатууд нь жинхэнэ байрлалыг илэрхийлнэ. алдааг дараах байдлаар тооцоолно. $1D: e_i = x_{mi} - x_{ti} $ $2D: e_i = \sqrt{(x_{mi} - x_{ti})^2 + (y_{mi} - y_{ti})^2}$ хэвтээ шугамын эсвэл гадаад байрлалын тодорхойгүй байдлын дунджийг дараах байдлаар тодорхойлно. $e = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^n e_i$ нийлэмжтэй харилцааг тогтоох шалгуурыг бас дурдах ёстой (жишээлбэл хамгийн ойр байрлалд нийлэмжтэй). өгөгдлийн чанарын үнэлгээний үр дүнг харгалзах оноог олох шалгуур / нөхцөлийг илэрхийлнэ. энэ өгөгдлийн чанарын хэмжүүр нь стандарт хазайлтаас ялгаатай.
Үнэлгээний цар хүрээ	өгөгдлийн багц
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	хэмжих нэгж
Утгын бүтэц	дан утга, багц, дараалал, хүснэгт, матриц эсвэл бүрхэц
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	
Тодорхойлогч хэмжүүр	28 (ISO 19157)

D.1.6 - Сэдэвчилсэн нарийвчлал - Тоон бус атрибутын үнэн зөв байдал

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	атрибутын алдаагүй утгын хувь
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	тоон бус атрибутын үнэн зөв байдал
Үндсэн хэмжүүр	үнэн зөв объектын зэрэг
Тодорхойлолт	нийт атрибут утгад хамаарах алдаагүй атрибут утгын тоо
Тайлбар	-
Үнэлгээний цар хүрээ	орон зайн объект / орон зайн объектын төрөл
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бодит, хувь, харьцаа (жиш: 0,0189 ; 98,11% ; 11:582)
Утгын бүтэц	дан утга, багц, дараалал, хүснэгт, матриц эсвэл бүрхэц
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	0.0189 ; 98.11% ; 11:582
Тодорхойлогч хэмжүүр	67 (ISO 19157)

Ном зүй

- [1] INSPIRE D2.8.I.5 Хаягийн өгөгдлийн үзүүлэлт - Техникийн шаардлага
- [2] INSPIRE DS-D2.5, Ерөнхий ойлголтын загвар, хувилбар 3.4
- [3] INSPIRE DS-D2.8.I.3:2014, Газар зүйн нэрийн өгөгдлийн үзүүлэлт-Техникийн шаардлага
- [4] ISO/TS 19103:2005, Газар зүйн мэдээлэл – Ойлголтын бүдүүвчийн хэл
- [5] INSPIRE DS-D2.8.I.4, Засаг захиргааны нэгжийн өгөгдлийн үзүүлэлт - Аргачлал, хувилбар 3.0
- [6] ISO/DIS 19157, Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
- [7] MNS 1-1:2006, Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны суурь стандарт
- [8] MNS 1-2:2006, Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны суурь стандарт
- [9] MNS ISO/TS 19104:2012 Газар зүйн мэдээлэл - Нэр томьёо
- [10] MNS 5774:2007 Газар зүйн мэдээлэл – Мета өгөгдөл
- [11] Хаягжуулалтын тухай хууль
- [12] Гудамж, зам, талбай, үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулах журам, 2019 он.